

Civilne udruge i zdravlje

Europska povelja o zdravstvenoj jednakosti (European Charter for Health Equity)

Snježana Ivčić

Koalicija udruga u zdravstvu

Europski savez za javno zdravstvo EPHA (European Public Health Alliance) predstavio je 9. prosinca 2010. **Europsku povelju o zdravstvenoj jednakosti**. Predstavljanje Povelje održalo se u zgradi Europskog parlamenta u Briselu, a prisustvovali su predstavnici civilnog društva, Europske komisije, Svjetske zdravstvene organizacije za europsku regiju i članovi europskog parlamenta Elena Oana Antonescu (Rumunjska, EPP), Alojz Peterle (Slovenija, EPP), Nessa Childers MEP (Irska, S&D) i Daciana Octavia Serbu (Rumunjska, S&D).

Povelju je predstavio Archie Turnbull, predsjednik EPHA-e i pri tome naglasio da će Povelja biti otvorena za potpisivanje pojedincima, organizacijama i institucijama s ciljem pretvaranja zajedničkih zadatak za sve te poduprijeti rad Europskog parlamenta omogućavajući debate raznih dionika.

Ova Povelja ima dva cilja: povećati svijest i potaknuti na djelovanje koje će pridonijeti općem poboljšanju zdravlja i dobrobiti, a smanjiti nepravednu i izbjegličku zdravstvenu nejednakost.

Svrha Povelje je da se iz civilnog društva uputi poziv na djelovanje svim relevantnim sudionicima, osobito onima koji donose odluke, relevantnim organizacijama partnerima vlade i civilnog društva te drugim regulativnim tijelima kako bi se zaštitilo i promicalo zdravlje ljudi na način da se utječe na zdravstvenu nejednakost i otkloni među europskim zemljama i unutar njih.

Prioriteti istaknuti u Povelji su:

- Razvoj u ranom djetinjstvu kao najbolji početak u životu
- Sva naša djeca, mladi ljudi i odrasli moraju maksimalno iskoristiti svoj potencijal i upravljati svojim životom
- Pravedna i maksimalna zaposlenost te dobri radni uvjeti za sve
- Zdravi standard svakodnevice za sve
- Naše zdravlje usađeno u zdrava, koherentna i održiva mjesta i zajednice
- Naše zajednice trebaju učinkovitu prevenciju lošeg zdravlja uravnoteženu s liječenjem bolesti

U priopćenju EPHA-e povodom predstavljanja Povelje ističe se da se blagostanje u Europi povećalo u posljednjem desetljeću, ali je njegova rasprostranjenost nejednaka i 80 milijuna građana Europe, a to je 16% populacije EU, žive u siromaštvu. Činjenica je da postoje dramatične razlike u zdravstvenom statusu ljudi koji žive u Europi, a te razlike su povezane sa socioekonomskim statusom (niži socioekonomski status obično uvjetuje i niži zdravstveni status). Siromaštvo, društvena isključenost i diskriminacija ključni su faktori u objašnjenju siromašnijih razina zdravlja između skupina stanovništva i zemalja Europe. Biti zdrav (ili ne) nije individualn izbor već primarno rezultat stanja u kojem su ljudi rođeni, odrasli, žive, rade i stare. Epidemija kroničnih nezaraznih bolesti raste, a primarno će utjecati na ljude s lošijim socioekonomskim statusom.

Iako se problemom zdravstvene nejednakosti bavi niz institucija poput Europske komisije, Europskog parlamenta, Svjetske zdravstvene organizacije, povećavani ekonomski i politički pritisak još više opterećuje, marginalizirane, socijalno ugrožene i najranjivije skupine stanovništva.

U Povelji se naglašava da rasprava o smanjenju zdravstvene nejednakosti zahtijeva pristup više sektora, zajedno s aktivnim sudjelovanjem civilnog društva, vladinih i nevladinih organizacija, uključujući i sudionike izvan zdravstva. Ističe se da je i jedna od jakosti organizacija civilnoga društva njihova raznolikost, koja im omogućava da predstavljaju različite glasove društva, pa čak i one koji su često isključeni iz njega.

Koalicija udruga u zdravstvu prevela je Povelju i u 2011. namjerava organizirati promicanje njenih vrijednosti i prikupljanje potpisa.

Više o povelji može se saznati na stranici www.eph.org.